

روزشمار جنگ

شنبه

۱۱ مرداد ۱۳۵۹

۲۰ رمضان ۱۴۰۰

۲ اوت ۱۹۸۰

۱۲۴

نزدیکی عراق به غرب، به تدریج جدی تر می شود. البته این امر، به دلیل ویژگی های خاص دولت بعثی، از جمله اقدامات تروریستی علیه مخالفان صدام در خارج کشور، با مشکلاتی همراه است. یکی از نموده های این نزدیکی سفر فرانسوا دونیو، وزیر بازرگانی فرانسه است که شب گذشته برای یک دیدار سه روزه وارد بغداد شد. وی صبح امروز با طایه عبدالکریم، وزیر نفت عراق، در مورد همکاری های اقتصادی دو کشور به ویژه موضوع انرژی اتمی دیدار و گفت و گو کرد. وزیر بازرگانی فرانسه با صدام حسین نیز یک دیدار رسمی داشت. خبرگزاری پارس که این خبر را به نقل از خبرگزاری فرانسه منعکس کرده، در پایان می افزاید: «در چند ماهه اخیر روابط اقتصادی دو کشور شدیداً افزایش یافته و در هفته گذشته نیز فرانسه تعهد کرد در آینده نزدیک یک مرکز اتمی در اختیار عراق بگذارد.»^(۱)

در جنبه تعارض های این نزدیکی می توان به اجرای دستگیری دو دیپلمات عراقی در پایتخت آلمان غربی اشاره کرد که یکی از اتهامات آنها دست داشتن در توطئه نافرجام بمب گذاری در محل برگزاری نشست سالانه دانشجویان کرد در برلن غربی بود؛ این موضوع دیروز و امروز در رسانه های جهان بازتاب وسیعی داشت. پلیس جمهوری فدرال آلمان شامگاه امروز اتهام دو دیپلمات عراقی را که در سفارت این کشور در برلن شرقی انجام وظیفه می کردند رسماً اعلام کرد. اتهامات آنان حمل اسلحه آتشین بدون مجوز، اقدام به قتل، توطئه و طرح کشتار عده ای نامعین و نامحدود و بالاخره اقدام عملی برای اجرای این توطئه و طرح کشتار مردم، ذکر شد.

بنا به گفته مقامات پلیس آلمان غربی: «دو دیپلمات عراقی در حال تحویل دادن این چمدان به شخص ثالثی بودند تا نامبرده طبق نقشه کروکی ساختمان مزبور، بمب های داخل چمدان را در محل هایی که در این نقشه علامت گذاری شده بود، کار بگذارد. مقامات پلیس آلمان فدرال خاطرنشان شدند که هرگاه موفق به دستگیری این دو دیپلمات عراقی نمی شدند، بدون تردید برائر توطئه آنان معلوم نبود چند صد نفر قربانی این توطئه می شدند و تازه قربانیان معلوم نبودند، زیرا در

ساختمان محل برگزاری کنفرانس سالانه دانشجویان کرد مقیم آلمان فدرال، تنها دانشجویان نبودند، بلکه صدها تن دیگر از اتباع آلمان فدرال و غیر آنها در طبقات دیگر آن زندگی می‌کنند.^(۲)

در امریکا با اینکه عراق همچنان در لیست کشورهای تروریست قرار دارد، تلاش‌های جدی برای نزدیکی به بغداد در دستورکار مقامات آن کشور قرار دارد. رادیو صدای امریکا این خبر را بدون تفسیر خاصی، به‌طور خلاصه ذکر کرد،^(۳) اما روزنامه واشنگتن پست ضمن نقل این خبر افزود: «خالد جابر که به‌عنوان دبیر اول سفارت عراق در برلن شرقی معرفی گردیده است، به‌همراه حی علی محمود از کادر سفارت و نیز یک عراقی دیگر بازداشت شدند. مقامات رسمی گفتند که این طرح با هدف حمله به تجمعی در یک مرکز دانشجویی در برلن غربی تدارک دیده و مقامات امنیتی در میان توطئه‌گران نفوذ کرده بودند.» واشنگتن پست ادامه داد: «این نقشه دو روز پس از آنکه بمبی به‌منظور انفجار سفارت ایران در وین تهیه شده بود و عمل نکرد، خنثی گردید.»^(۴)

در این حال، خبرگزاری فرانسه از نوع برخورد حمایت‌آمیز آلمان شرقی خبر داد: «مصونیت سیاسی پذیرفته‌شده از طرف آلمان شرقی برای آلمان غربی قابل قبول نمی‌باشد. سفیر عراق در برلن شرقی درباره این موضوع اعلام داشته است که این دو عراقی قربانیان مبارزات ضدعراقی شده‌اند که به‌وسیله صهیونیسم ترتیب داده شده است.» به گزارش این خبرگزاری: «مقامات آلمان شرقی در این مورد هم عکس‌العملی نشان نداده‌اند و خبرگزاری رسمی این کشور در اخبار خود اشاره‌ای به این ماجرا نکرده است.»^(۵)

۱۲۵

تحركات ارتش عراق در عرصه‌های زمینی و هوایی و نیز در زمینه آمادگی‌های داخل ارتش عراق ادامه دارد. از جمله:

در مناطق مرزی غرب و جنوب غربی در نوار مرزی مهران، پاسگاه‌های زالوآب، پایگاه زالوآب، پاسگاه‌های دوراجی، گمرک و سایر پاسگاه‌های روبه‌روی نوار مرزی مهران در کشور عراق از نیمه‌شب گذشته به‌طور چشمگیری تقویت شده‌اند و امروز بلدوزهای عراقی در حال کندن سنگر در این منطقه مشاهده شده و پاسگاه زالوآب را با بتون آرمه و سیم خاردار در اطراف آن، مسلح ساخته‌اند. گزارش اداره مرکزی اطلاعات سپاه ضمن نقل این خبر، افزوده است: «برابر اخبار واصله، عراق در نظر دارد عملیاتی را در همین یکی دو هفته دیگر در نوار مرزی مهران شروع کند که احتیاج ضروری به تقویت پاسگاه‌های مرزی در این ناحیه می‌باشد.»^(۶) به همین منظور، فرماندهی هنگ ایلام به کلیه پاسگاه‌های تابعه خود دستور مراقبت و هوشیاری کامل داده است.^(۷)

در جنوب، به ترتیب در ساعت ۱۹ و ۱۹:۲۵، عراق اقدام به تقویت نیرو در پاسگاه‌های مقابل پاسگاه‌های دویرج و طاووسیه، واقع در منطقه مرزی بستان کرد.^(۸)

در زمینه فعالیت‌های نیروی هوایی عراق نیز، در ساعت ۳۰ دقیقه بامداد امروز، به ترتیب ۳ فروند هواپیمای عراقی در سطح بالا، تقریباً ۱۵ هزار پایی، که از تیررس ضد هوایی‌های نیروهای خودی بالاتر است، بر فراز شهر مریوان در حال پرواز مشاهده شدند.^(۹)

در ساعات ۰۲:۳۰ و ۰۴:۴۵ نیز توپخانه هوایی مرزبانان ایران در منطقه آبادان به طرف هواپیمای ناشناسی که بر فراز آسمان مشاهده شده بود تیراندازی کرد که هواپیمای مزبور محل را ترک کرد.^(۱۰) در پیامد این تجاوز هوایی، مرزبان جمهوری اسلامی رسماً به مرزبانان عراق اعتراض کرد.^{(۱۱)*}

عراق علاوه بر تحرکات مزبور، به تشدید اقدامات تأمینی، حفاظتی و ضد اطلاعاتی در داخل مرزهای خود مبادرت کرده است. گزارش لشکر ۹۲ زرهی اهواز حاکی است: «فرمانده نیروهای گارد مرزی بصره به کلیه پاسگاه‌های مرزی و یگان‌های مستقر در نوار مرزی ابلاغ نموده دولت ایران اخیراً اقدام به مین‌گذاری در راه‌های شوسه و راه‌های بین پاسگاه‌های مرزی عراق را نموده است. لذا کلیه راه‌های فوق و مناطق مشکوک را به وسیله مین‌یاب بررسی و در جاده‌های مرزی به‌طور شبانه‌روزی گشتی‌های مسلح گمارده شود.»^(۱۲) در همین حال، عراق دست به اقدامات شدید ضد اطلاعاتی در میان شهروندان خود زده است؛ منابع اطلاعاتی خودی گزارش می‌دهند که «اخیراً از طرف مسئولین عراقی به سندیکاها و رانندگان وسایل نقلیه عمومی ابلاغ شده که ضمن ثبت نام در حزب بعث، می‌بایستی فرم استخدام و سوگندنامه را به عنوان مأموران اطلاعاتی امضا و با سازمان‌های اطلاعاتی محل کار خود نسبت به کسب خبر و معرفی افرادی که فعالیت‌هایی علیه رژیم دارند، همکاری نمایند.»^(۱۳)

در زمینه تحرکات مرزی عراق، یک گزارش از هنگ ژاندارمری اهواز گویای آماری از این گونه تحرکات، از ابتدای سال جاری تا امروز است. در بخشی از این گزارش آمده است:

«از ابتدای سال جاری تا ۵۹/۵/۱۱، ۳۵ فقره تجاوز هوایی [به] وسیله هواپیما، ۱۳ فقره استقرار و مانور کشتی‌های جنگی و ۲۰ فقره پرواز هلیکوپتر در مرز [به] وسیله کشور عراق انجام گرفته است. ضمناً ۵ مورد اشیای نورانی نیز مشاهده شده که یکی از آنها به شکل بالن در گرگر سربندر سقوط می‌کند که [به] وسیله برادران پاسدار جمع‌آوری و به آبادان برده می‌شود. همچنین بر حسب تفکیک تجاوزات کشور مقابل، مشاهده می‌شود که بیشترین تجاوز هوایی و دریایی کشور عراق در اردیبهشت ماه به وقوع پیوسته است.» این گزارش در خاتمه، در صد عملیات تجاوزکارانه کشور عراق را به شرح زیر تفکیک کرده است: «تجاوز هواپیما: ۴۷٪؛ تجاوز ناو جنگی: ۱۸٪؛ پرواز هلیکوپتر: ۲۸/۳٪ و اشیای نورانی تقریباً ۶/۷٪. از ارقام چنین برمی‌آید که بزرگ‌ترین تجاوزات هوایی و دریایی از طریق هواپیما انجام گرفته است. همچنین، کشور عراق در تاریخ ۱۳۵۹/۲/۲۲ در مرز ایران مبادرت به یک مانور هوایی نیز نموده است.»^(۱۴)

* ضمیمه دارد؛ اعتراض رسمی مرزبان جمهوری اسلامی ایران به مرزبان عراق در بصره.

در نوار مرزی غرب کشور که از دیروز تا ظهر امروز از آرامش نسبی برخوردار بود، از ساعت ۱۲ ظهر امروز، مجدداً حملات آتشباری و پیشروی تانک‌های ارتش عراق به‌طرف ۶ نقطهٔ مرزی قصرشیرین از سر گرفته شد و یکی از شدیدترین درگیری‌های مرزی در ۴۸ ساعت گذشته، به وقوع پیوست. از همین ساعت، پاسگاه‌های دارخور و برارعزیز که نیروهای سپاه پاسداران در آنها مستقر هستند؛ همچنین پاسگاه‌های دربندجوق، پرویز و تنگ ترشابه زیر آتش سلاح‌های سبک و سنگین عراق قرار گرفت و چند گلولهٔ توپ نیز به‌طرف هنگ ژاندارمری قصرشیرین شلیک شد. این آتشباری با پاسخ متقابل سپاه و توپخانهٔ ارتش مواجه گردید.^(۱۵)

گزارش هنگ ژاندارمری قصرشیرین حاکی است که دشمن تاکنون چندین بار به پایگاه سابق خاله‌کشته که مشرف به زینل‌کش می‌باشد، حمله کرده و چند لحظه‌ای در آن مستقر شده، اما با آتش توپخانهٔ خودی متواری گردیده است و هم‌اکنون نیروهای خودی در آن مستقر هستند. باین حال، در گزارش مزبور آمده است که این محل در تهدید می‌باشد و هنگ قصرشیرین، تقاضای یک واحد سنگین زرهی برای مقابله و تصرف نواحی اطراف این قسمت را دارد.^(۱۶)

طبق گزارش سپاه قصرشیرین: «تمام پاسگاه‌های قصرشیرین زیر آتش سلاح‌های سنگین توپ و تانک ارتش عراق قرار گرفته است و ارتش جمهوری اسلامی، بدون دیدبان به‌طرف آنها شلیک می‌کند و [این کار] غیر از مصرف [مهمات] توپ و تانک و نیروی انسانی، بازدهی ندارد. ضمناً سپاه قصرشیرین برای تأمین دیدبان تمام امکانات خود را در اختیار برادران ارتشی قرار خواهد داد.»^(۱۷)

آخرین گزارش‌های امروز حاکی است که درگیری‌های مرزی در منطقهٔ عمومی قصرشیرین در ساعت ۲۰، شدت گرفته است. در این ساعت، آتش دشمن روی ستاد هنگ قصرشیرین و اطراف ساختمان آن شدت گرفت و بدون تلفات جانی، فقط مقداری از زمین‌های اطراف خانه‌های سازمانی طعمهٔ حریق گردید و خساراتی نیز به سیم‌های برق ستاد هنگ و تپه‌های ساختمان وارد آمد.^(۱۸) در درگیری‌های مرزی امروز در مجموع، ۱۹ تن از افراد سپاه پاسداران مجروح شدند و ۳ تن به شهادت رسیدند^(۱۹) که یکی از آنها از اهالی برارعزیز می‌باشد.^(۲۰)

گزارش خبرنگار کیهان از درگیری‌های امروز در این مناطق حاکی است: «در شروع حمله، تانک‌های عراقی تا صد متری پاسگاه برارعزیز پیشروی کردند، ولی باوجود پشتیبانی آتش توپخانهٔ عراقی‌ها از این تانک‌ها، نیروهای ایرانی توانستند جلو این پیشروی را بگیرند و درعین حال موفق شدند ۶ تانک عراق را از کار بیندازند. به‌دنبال آن، حملهٔ ایرانی‌ها به پاسگاه عملیاتی این واحد عراقی در شهرک نظامی مستقر در خاک عراق منجر به کشته‌شدن تعداد زیادی از سربازان مهاجم عراقی گردید.» این گزارش به نقل از میرزاییگی، یکی از مسئولان عملیاتی سپاه پاسداران قصرشیرین،

می‌افزاید: «یکی دیگر از پاسگاه‌های عراقی حدفاصل بین پاسگاه برار عزیز و دارخور ایران که در چند روز گذشته به‌طور مداوم به‌سوی خاک ایران آتش می‌گشود، با شلیک توپخانه ایران از بین رفت و صدای آژیر آمبولانس‌ها و هلیکوپترهای عراقی که برای کمک به [حمل] مجروحان و کشته‌شدگان زیرآوارمانده این پاسگاه درحال فعالیت بودند از این‌سوی مرز عملاً مشخص می‌شد.»^(۲۱)

از سوی دیگر، به‌دنبال درگیری‌های امروز نوار مرزی و بر اثر اصابت گلوله‌های توپخانه و خمپاره‌اندازهای عراق، خساراتی به تأسیسات نفتی نفت‌شهر ازجمله تأسیسات بهره‌برداری و تلمبه‌خانه خطوط لوله نفت وارد آمد^(۲۲) و صدور نفت خام به پالایشگاه کرمانشاه قطع شد.^(۲۳) به‌تلافی حملات عراق به نفت‌شهر، توپخانه سنگین ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز یکی از مخازن نفتی کشور عراق را مورد حمله قرار داد و به آتش کشید.^(۲۴) گزارش شهربانی نفت‌شهر حاکی است که این شهر از دو جهت هدف توپخانه دشمن واقع شده و شهربانی در خطر نابودی است. همچنین، ارتش کشور عراق در نقاط مرزی درحال پیشروی به‌سوی نفت‌شهر می‌باشد و درضمن، ارتش ایران حدود ۱۵ کیلومتر از نفت‌شهر، عقب‌نشینی کرده و تغییر موضع داده است.^(۲۵) البته گزارش بعدی شهربانی جمهوری اسلامی ایران به نقل از گزارش لشکر ۸۱ زرهی، گزارش فوق را رد و این تغییر موضع را حدود ۱۲۰۰ متر عنوان می‌کند.^(۲۶)

در همین حال، حراست کل صنعت نفت از ستاد نیروی زمینی ارتش درخواست کرده «ترتیبی داده شود که به‌منظور پوشش چاه‌های نفتی نفت‌شهر با گونی‌های شن و ماسه و بهره‌برداری مجدد از چاه‌ها و انجام تعمیرات لوله‌ها و مخازن و آماده‌نمودن کارکنان جهت ادامه کار و برگشت اهالی بومی به منزل مسکونی خود، منطقه نفت‌شهر مورد پوشش حفاظتی قرار گرفته و با اعزام نیرو و تجهیز آنها با سلاح‌های سنگین و لوازم موردنیاز و هماهنگی با ژاندارمری و سپاه پاسداران به‌منظور پوشش بیشتر مرز، وزارت نفت را در انجام وظیفه خود به‌منظور راه‌اندازی مجدد و بهره‌برداری از مخازن نفتی یاری نمایند.»^(۲۷)

۱۲۷

هم‌زمان با تشدید تحرکات مرزی عراق در مناطق مرزی غرب و جنوب‌غربی، عوامل داخلی وابسته به این کشور نیز اقدامات خود را افزایش داده‌اند. این اقدامات طبق روال گذشته شامل بمب‌گذاری در مناطق پرجمعیت و سازمان‌های دولتی، عبور قاچاق از مرز برای آوردن سلاح و بمب‌های آماده، بردن افراد فراری به آن‌سوی مرز به‌منظور آموزش و سازماندهی آنها، جاسوسی برای دولت عراق و ارتباط با عوامل فراری کودتای نافرجام تیرماه گذشته است. ازجمله رخدادهای امروز مرتبط با موارد مزبور چنین است:

در ساعت ۱۰:۳۰ امروز، دو بمب صوتی در محوطه شهرداری اهواز کشف و با تلاش پاسداران مستقر در واحد اجرائیات شهرداری خنثی شد.^(۲۸) سپاه پاسداران خرمشهر نیز اعلام کرد که شامگاه امروز به دنبال شلیک ۳ تیر ژ ۳ از سمت نخلستان‌های منطقه فیله، عوامل ضدانقلاب ۵ تیر آر.پی.جی ۷ نیز از همین سو به طرف گمرک این بندر شلیک کردند. این تیرها به پشت دیوار گمرک خرمشهر اصابت کرد و خساراتی به بار نیاورد.^(۲۹)

واحد هماهنگی نیروهای انتظامی خرمشهر نیز از شناسایی و دستگیری یک جاسوس عراقی به نام گروهان دوم کادر علی رویس* خبر داد که جمعی گردان ۱۵۱ دژ خرمشهر بوده است. فرد مزبور اطلاعات نظامی واحد خود از جمله تعداد نفربرها، خودروها، دژها، تفنگ‌های کالیبر ۱۰۶ و تعداد نیروهای پادگان را به عوامل بعث عراق می‌داده است.^(۳۰)

در همین حال، منابع اطلاعاتی خودی گزارش می‌دهند که جبهه آزادی‌بخش خلق عرب دفتری در شهرک الفاو عراق دایر کرده که رئیس آن شخصی به نام عادل فیصلی از اعضای این جبهه می‌باشد. این دفتر زیر نظر معاون اداره امنیت الفاو به نام رحیم عبدالله الحانی فعالیت می‌کند. برنامه کاری این دفتر، آموزش به ایرانیانی است که به‌طور قاچاق از طریق مرز الفاو به عراق وارد می‌شوند تا مانند گذشته جهت آموزش به بصره اعزام شوند. در این رابطه، اختیارات کامل به رئیس دفتر مذکور داده شده است.^(۳۱)

از سوی دیگر، گزارش واحد هماهنگی نیروهای انتظامی آبادان نیز براساس اطلاعات تازه‌تری که از عوامل دستگیرشده کودتا در خوزستان دریافت شده، حاکی از فعالیت‌های جاری و آتی شبکه‌های کشف‌نشده کودتاگران و نیز ارتباط عوامل داخلی وابسته به عراق با کودتاگران می‌باشد. در این گزارش آمده است:

«... ۱. باتوجه به اظهارات رهبران کودتا - که در همه ارگان‌ها نفوذ داشته‌اند - گفته می‌شود افسران شهربانی اهواز با لشکر ۹۲ زرهی اهواز و افسران شهربانی شهرستان‌ها نیز در تماس بوده‌اند و با عوامل شهربانی تهران نیز بی‌ارتباط نبوده‌اند. ۲. عوامل کودتا با آنهایی که در نوار مرزی یا ژاندارمری هستند احتمالاً در ارتباط بوده‌اند تا برای فرار از طریق آنها اقدام شود. ۳. در آینده نزدیک، عوامل باقیمانده کودتا می‌کوشند تا اعدام‌ها را در ارتش باعث تحریک و توطئه کنند تا بدین وسیله روحیه را در ارتش ضعیف کنند. ۴. ستاد خنثی‌سازی توطئه در بیانیه‌هایش از کمیته‌ها نام می‌برد، در صورتی که از پرسنل انقلابی ارتش نام

* گروهان دوم کادر، علی رویس از دیرباز با کنسولگری عراق در خرمشهر رابطه داشته و اطلاعات نظامی را به آنها می‌داده است. دایی وی، حاج قاسم بزاز از جاسوسان عراقی بود که در حال آمدن به ایران از طریق مرز سوسنگرد کشته شد. کلیه دوستان علی رویس از ضدانقلابیون بوده که اکثراً به بصره رفته و با خود سلاح آورده‌اند. (سند شماره ۴۳۲۷۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش واحد هماهنگی نیروهای انتظامی خرمشهر، ۱۳۵۹/۵/۱۱).

نمی‌برد. ۵. جبهه التحریر خوزستان گفته می‌شود با عوامل کودتا در اهواز بدون ارتباط نبوده‌اند؛ مخصوصاً شیوخ عشایر شادگان. ۶. عوامل متواری کودتا، از منطقه شادگان گویا قصد خروج به عراق را دارند؛ باتوجه [به اینکه] ارتباط با شیوخ عرب داشته‌اند.»^(۳۲)

۱۲۸

باتوجه به مرزی بودن شهر آبادان، یکی از معضلات این شهر قاچاق اجناس مختلف توسط لنج‌داران از کشورهای حاشیه خلیج فارس است. از آنجا که این مسئله علاوه بر جنبه‌های اقتصادی، احتمال دارد ابعاد سیاسی و امنیتی نیز پیدا کند، مسئول واحد هماهنگی نیروهای انتظامی آبادان ضمن بررسی‌هایی که از دهانه مرز آبی ایران به عمل آورده، با لنج‌دارانی که به علت جلوگیری دولت از ورود اسکناس‌های ابطال‌شده رژیم سابق، اجازه ورود به بندر آبادان را نداشتند، گفت‌وگو کرده و سپس در گزارش خود خواسته‌های لنج‌داران را برای اینکه به قاچاق اجناس امریکایی روی نیاورند، به شرح زیر بیان کرده است:

«۱. اجازه صادرات اجناسی نظیر خارک، رطب، یونجه و محصولات که مثلاً تخمشان در اینجا کاشته می‌شود، ولی در کویت یا دیگر کشورهای خلیج فارس فروش می‌رود، به آنها داده شود تا از این طریق هم به صادرات کشور کمک شود و هم آنها بتوانند عایداتی نصیب خود کنند. ۲. وزارت بازرگانی درصدی از اجناس مورد ضرور کشور نظیر لوازم یدکی ماشین، قطعات مورد نیاز و باتری و غیره را اجازه دهد که از طریق مرز آبی کشور و از کانال همین لنج‌داران وارد کشور شود تا اینها (به گفته خودشان) مجبور نباشند برای سود و کسب معاش، پیسی امریکایی و شکلات بیاورند.»^(۳۳)

۱۲۹

مراقبت اطلاعاتی از تحرکات گروه‌های مسلح غیرقانونی در مناطق کردنشین که بعضاً با حمایت‌های دولت عراق همراه است، نشان می‌دهد که این‌گونه تحرکات امروز قابل توجه بوده است.

در این زمینه گزارش تیپ ۱ پیرانشهر حاکی از آن است که «اخیراً پایگاهی توسط گروه‌های مخالف در نزدیکی مرز "کلاشین" در خاک عراق تشکیل شده است و احتمالاً موشک تیراندازی شده به طرف [یک] هواپیما [ی جنگنده ایرانی]، از پایگاه مزبور بوده است.»^(۳۴) همچنین، تجمع نیروهای مسلح این گروه‌ها در برخی مناطق به‌ویژه در اطراف اسلام‌آباد و نیز در محدوده سندنج - مریوان، بسیار قابل توجه و تأمل بوده است. در همین زمینه، به گزارش ناحیه ژاندارمری کرمانشاه، افراد زیادی، حدود ۲۰۰۰ نفر در ارتفاعات دالاهو در منطقه ریجاب* مستقر می‌باشند و قصد دارند بعد از عید رمضان حمله کنند.^(۳۵)

* Rigab ده مرکز دهستان ریجاب بخش کرند شهرستان اسلام‌آباد، واقع در ۴۰ کیلومتری شمال غربی کرند و ۹ کیلومتری شمال بالاطاق. ر.ک: فرهنگ جغرافیایی ایران (آبادی‌ها)، جلد ۵، از انتشارات سازمان جغرافیایی کشور.

گزارش مرکز اطلاعات غرب کشور نیز حاکی از تجمع حدود ۷۰۰ نفر از افراد حزب کومه‌له در آبادی گلیه* از توابع مریوان است. بنا به این گزارش، افراد کومه‌له در پشت کوه گلیه مستقر هستند و روی کوه و خط‌الرأس آن را سنگربندی کرده‌اند.^(۳۶)

گزارش دیگر حاکی است که امروز «به قرار اطلاع کامل، تعداد ۲۷۰ نفر پیشمرگه کومه‌له و دمکرات و فدایی از دزلی وارد قریه آویهنگ و در آنجا مستقر شده‌اند. [همچنین] پیشمرگه‌هایی که قبلاً در آویهنگ بوده‌اند به بیساران و توریور انتقال یافته‌اند.» در ادامه این گزارش آمده است: «اطراف آبادی آویهنگ را که حدود ۷۰ کیلومتر با سنندج فاصله دارد، روزانه سنگربندی کرده‌اند. درضمن، اهالی آویهنگ نهایت همکاری را با ضدانقلابیون دارند و آنها را می‌پذیرند و اکثر پیشمرگه‌ها درجه‌داران و ساواکی‌های فراری و معلمان می‌باشند. ضدانقلابیون درحال حاضر در روستای آویهنگ و بیساران و هویه بوده و آنجا را سنگربندی نموده‌اند.»^(۳۷)

گزارشی دیگر، خبر از الحاق گروه‌های مسلح در منطقه مریوان می‌دهد. در این گزارش آمده است: «یک گروه از افراد مسلح جلال طالبانی به سرگروهی بیک حاجی صفر که نفرت آنها ۵۰ نفر می‌باشد، با گروهی از دمکرات‌ها به سرگروهی سیدرسول محیاتی وارد دزلی شده و به گروه ملاسعدی، سرگروه افرادی که در دزلی مستقر بوده‌اند، ملحق شدند و دارای یک خمپاره ۱۲۰ و تفنگ ۱۰۶ می‌باشند.»^(۳۸) تعداد دیگری از این افراد نیز در آبادی‌های اسنیوه** و برواسی مستقر شده‌اند.^(۳۹) قابل توجه اینکه «طبق گزارشات مکرر لشکر ۲۸، عده زیادی از ضدانقلابیون در آبادی آویهنگ و توریور مستقر می‌باشند.»^(۴۰) یک گزارش از مرکز اطلاعات غرب کشور نیز استعداد نیروهای تجمع‌یافته سپاه رزگاری را در منطقه مریوان ۳۰۶ نفر برآورد کرده و به‌طور دقیق به تعداد و نوع سلاح‌های آنها اشاره کرده است.^(۴۱) تعداد و نوع سلاح‌های ذکرشده در این گزارش بسیار درخور توجه است.***

۱۳۰

امروز همراه با اقدامات ایذایی پراکنده در مناطق کردستان، این‌گونه تحرکات در مناطق کردنشین آذربایجان غربی نیز به شکل حمله‌های متعدد به مراکز نظامی و نیروهای خودی انجام شد. در کردستان، به گزارش سپاه همدان، شامگاه امروز ۳ نفر از پیشمرگان مسلمان کرد به

* Gelye دهی از دهستان کلاترزان بخش رزاب شهرستان سنندج، واقع در ۱۶ کیلومتری شمال رزاب و ۱۵ کیلومتری جنوب جاده مریوان به سنندج. رک: همان.

** Asnave آسنوه: دهی از دهستان ویسه بخش مریوان شهرستان سنندج، واقع در ۲۴ کیلومتری دژ شاهپور و ۲ کیلومتری مرز ایران و عراق. رک: همان.

*** تفنگ ۷۵ م.م، ۵ قبضه؛ کلاشینکف، ۹۷ قبضه؛ برنو، ۵۳ قبضه؛ ژ۳، ۷۲ قبضه؛ یوزی ۳ قبضه؛ خمپاره، ۵ قبضه؛ بازوکا ۶۰، ۴ قبضه؛ تفنگ ۵ تیر، ۴۳ قبضه؛ کلت، ۷ قبضه؛ نارنجک، ۲۰۰ عدد؛ مین، ۵۰۰ عدد؛ مین‌یاب، ۳ عدد؛ کالیبر ۵۰، ۱۲ قبضه؛ مسلسل قناسه، ۳ قبضه؛ گلوله توپ، ۳ عدد؛ بمب ساعتی، ۷۰ عدد؛ انواع فشنگ، ۲۸۰ صندوق. (سند شماره ۵۶۴۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات غرب کشور به اداره مرکزی، ۱۳۵۹/۵/۱۱).

نام‌های محمدعلی جعفری، عبدالحسین پناهی و مظفر صادق به‌هنگام گشت در روستای دهگلان* مورد حمله مهاجمان [ضدانقلاب] قرار گرفته و به شهادت رسیدند.^(۴۲)

در زمینه تحرکات ایزدایی در آذربایجان غربی، «برابر گزارش ناحیه ژاندارمری آذربایجان غربی در ساعت ۰۳:۲۰، ۵۹/۵/۱۱ ضدانقلابیون اطراف پاسگاه تازه شهر سلماس را محاصره و به پاسگاه شهر تیراندازی [کردند]. در این درگیری ۳ نفر درجه‌دار و یک سرباز زخمی شدند.»^(۴۳) گزارش تلفنی فرمانده سپاه سلماس حاکی است که تعداد مهاجمان ضدانقلاب در این حمله ۸۰ نفر به همراه تعدادی از اهالی بوده و درگیری تا ساعت ۲:۳۰ نیمه‌شب ادامه داشته است. این درگیری مجدداً از ساعت ۳ تا ۶ صبح از سر گرفته شد و جمعاً ۵ نفر از پرسنل ژاندارمری زخمی شدند.^(۴۴) همچنین، برآثر تیراندازی ضدانقلابیون که تیرهای آتش‌زا پرتاب می‌کردند، مقداری از علوفه دام‌های مردم آتش گرفت.^(۴۵)

گزارش دیگری از ژاندارمری آذربایجان غربی حاکی است: «در ساعت ۰۳:۰۰ امروز، ضدانقلابیون از ساختمان مقابل پاسگاه مرکزی نقده - که گردنشین می‌باشد - با سلاح‌های سنگین به پاسگاه تیراندازی و در اثر اصابت گلوله آرپی.جی ۷ به ساختمان پاسگاه، یک نفر درجه‌دار و یک سرباز زخمی گردیدند.»^(۴۶) این حمله با مقاومت شدید نیروهای ژاندارمری مواجه شد و مهاجمان ضدانقلاب به‌هنگام عقب‌نشینی، ۲ نفر از اهالی روستای بالقچی** نقده را به گروگان گرفته و با خود بردند.^(۴۷) در ساعت ۱۲ شب نیز یک بمب در غرب کمربندی خیابان آپادانای ارومیه منفجر شده که خوشبختانه هیچ‌گونه تلفاتی نداشته است.^(۴۸)

۱۳۱

سازمان چریک‌های فدایی خلق پس از انشعاب، در شاخه اکثریت به‌طوری واضح به سمت مواضع و تحلیل‌های حزب توده رفته است. این امر در نگرش سازمان به مسائل کردستان نیز تأثیرگذار بوده است. در گذشته، در میان جریان‌های کمونیستی، حزب توده به سرزنش کومه‌له و گروه‌هایی چون رزگاری که با عراق رابطه مستقیم داشتند می‌پرداخت. اکنون اکثریت نیز در پی این موضع، به نقد وابستگی گروه‌های مسلح کرد به عراق و امپریالیزم امریکا می‌پردازد. در همین چارچوب، امروز شاخه کردستان سازمان چریک‌های فدایی خلق (اکثریت) در اطلاعیه‌ای دربارهٔ بروز این اختلافات و وابستگی برخی گروه‌های مسلح غیرقانونی به رژیم عراق، دست به افشاگری زده است. در این اطلاعیه آمده است:

«در تاریخ ۷ مرداد ۵۹، حامد محمدطاهریگ کلاشی معروف به حامدیگ از فئودال‌های منطقه باباجانی و مزدور رژیم فاشیستی بعث عراق در مهاباد توسط پیشمرگان فدایی دستگیر شد. او

* Deh-golan دهی از دهستان بیلاق بخش حومه شهرستان سنندج، واقع در ۴۷ کیلومتری شرق سنندج، سر راه سنندج - همدان. ر.ک: فرهنگ جغرافیایی/ایران (آبادی‌ها)، جلد۵، از انتشارات سازمان جغرافیایی کشور.

** Baleqchi دهی از دهستان حومه بخش سلدوز شهرستان ارومیه، واقع در ۳/۵ کیلومتری جنوب غربی نقده و ۲/۵ کیلومتری جنوب جاده نقده به مهاباد. ر.ک: همان، جلد۴.

جهت تماس با برخی از افراد به مهاباد آمده بود. حامدبیگ سال گذشته همراه با شیخ جلال حسینی هنگامی که با مقادیر زیادی سلاح از عراق بازمی گشت، در منطقهٔ مریوان توسط پیشمرگان حزب دمکرات دستگیر شد و حزب دمکرات پس از ضبط سلاح‌های حامدبیگ و شیخ جلال حسینی آنها را آزاد کرد. سلاح‌های مذکور پس از چندی با اصرار کومه‌له، تحویل شیخ جلال گردید. رفقای ما در مریوان در جریان این واقعه طی اطلاعیهٔ افشاگرانه‌ای علیه نیروهای وابسته به بعث، از شیخ جلال حسینی و حامدبیگ به عنوان عناصر وابسته به بعث عراق یاد کردند که زیر پوشش دفاع از حقوق خلق کرد با سلاح‌های دریافت شده از عراق به توطئه‌گری و جنگ‌افروزی مشغول‌اند. در این هنگام ما روابط مشکوک و ناسالم برخی نیروهای سیاسی با جریان‌ات وابسته به بعث را زیر علامت سؤال قرار دادیم و از آنها خواستیم موضع خود را در قبال نیروهای توطئه‌گر و وابسته به بعث و امپریالیسم روشن نمایند، اما علی‌رغم هشدارهای مکرر ما با این مسئله از جانب آنها برخورد نشد، بلکه کومه‌له در اطلاعیه‌ها و بیانیه‌های خود به دفاع از افرادی نظیر شیخ جلال حسینی به عنوان نیروی ملی و مترقی! پرداخت و سیاست سازمان [چریک‌های فدایی خلق] را برای استقرار صلح عادلانه در کردستان و مبارزه با نیروهای وابسته مورد حمله قرار داد. به دنبال این واقعه، کومه‌له شتاب‌زده به‌خاطر اینکه رابطهٔ خود با نیروهای وابسته را از نظر توده‌ها پنهان نماید، جاروجنجال خلع سلاح سپاه رزگاری را به راه انداخت و همان گونه که می‌دانیم کومه‌له رهبران دستگیر شدهٔ رزگاری را در سنج‌آباد ساخت و آن تعداد از مزدوران رزگاری را که کومه‌له آنها را به اصطلاح خلع سلاح کرده بود، بار دیگر، از ارباب خود صدام حسین جنایتکار سلاح‌های بهتری دریافت داشتند. طی این مدت عناصر مزدور و وابسته به بعث و سایر عمال و ایادی امپریالیسم از برکت وجود رژیم جنایتکار بعث هر روز پول و سلاح‌های بیشتری دریافت کرده‌اند. حامدبیگ پس از آن بارها برای دریافت اسلحه به عراق مراجعت کرده و به اعتراف خود تاکنون ۳۰۰ قبضه کلاشینکف و برنو و تعدادی آر.پی.جی. ۷ و مهمات از بعث عراق دریافت داشته است و مردم آن منطقه به خوبی می‌دانند که حامدبیگ در منطقه تحت نفوذ خود تحت چه عنوانی فعالیت نموده و با کدام یک از نیروها همکاری و دوستی داشته است. ما به‌زودی اعترافات صریح حامد محمدطاهریگ را به‌صورت نوار و نوشته در اختیار مردم قرار خواهیم داد. همچنین از آنجا که این مزدور کثیف در اختیار سازمان ما قرار دارد، می‌تواند در حضور مردم توضیح دهد که چگونه و تحت چه عنوانی از بعث سلاح دریافت داشته و رابطه‌اش با کسانی که ظاهراً خود را مدافع خلق می‌دانند و "دادگاه‌های خلقی" تشکیل می‌دهند، چگونه بوده است. ...»^(۴۹)

یادآوری می‌شود علاوه بر مسائلی که در افشاگری سازمان چریک‌های فدایی خلق (اکثریت) آمده است، گونه‌ای دیگر از اختلاف بین "کومه‌له" و "دمکرات" وجود دارد. اختلافات موجود میان این دو گروه علاوه بر مسائل مسلکی و مهم‌تر از آن عموماً به دلیل حفظ یا بسط قدرت

نفوذ در مناطق محلی است. روابط این دو گروه گرچه هرازگاهی دچار نوسان بوده است، با عامل دوری و نزدیکی با حکومت بعث عراق که طبعاً منتج به جذب امکانات می‌شود، درهم می‌آمیزد و باعث تشدید درگیری می‌گردد. از جمله، یک گزارش مربوط به امروز حاکی است: «۸۰ نفر از پیشمرگان کومه‌له، دفتر حزب دمکرات در بوکان را به علت اینکه امکان دارد یک [نفر از] کومه‌له را دستگیر کرده باشند، محاصره نمودند، ولی حزب دمکرات به خاطر جلوگیری از برادرکشی به صورت توافق موضوع را فیصله دادند.»^(۵۰)

۱۳۲

در حالی که شهر مرزی و بندری آبادان از بدو پیروزی انقلاب همواره شاهد درگیری‌ها، تظاهرات مسلحانه و بمب‌گذاری‌های گروه‌های موسوم به خلق عرب بوده است، و از سوی دیگر به دلیل درگیری‌های مرزی ارتش عراق ماه‌های متوالی است که به‌طور جدی تهدید می‌شود، نقش گروه‌های سیاسی چون سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، سازمان چریک‌های فدایی خلق، اتحادیه کمونیست‌های ایران، گروه پیکار و رنجبران و دیگر گروه‌های چپ در تشدید بحران‌های قومی، صنفی و سیاسی در این گونه مناطق، طبعاً با تأثیر بیشتری همراه است. در این میان، یکی از موضوعات عمده‌ای که مستمسک گروه‌های سیاسی مزبور در تبلیغات پر حجم خود علیه مسئولان نظام نوپای اسلامی بوده، ماجرای خانواده شهدای سینما رکس آبادان است.

از تحصن خانواده‌های قربانیان فاجعه سینما رکس در محل اداره دارایی آبادان برای فشار به مسئولان قضایی و سیاسی کشور جهت تسریع در تشکیل دادگاه عاملان این فاجعه، ۱۰۵ روز می‌گذرد. در تمام این مدت، محل دارایی و خیابان‌های مختلف شهر کانونی برای فعالیت سیاسی گروه‌های مزبور بوده است. از آنجا که رسیدگی به پرونده پیچیده متهمان فاجعه سینما رکس در هفته‌های اخیر با اعزام دادستان ویژه رسیدگی به این امر، به‌زودی آغاز می‌شود، فشار گروه‌های سیاسی نیز در تحریک خانواده‌ها و پخش شایعاتی مبنی بر اهمال‌کاری و سهل‌انگاری مسئولان سیاسی و قضایی کشور روز به روز بیشتر می‌شود. این امر باعث واکنش چاره‌ناپذیر مسئولان قضایی و سیاسی شهر شده و بحران تازه‌ای را از سوی گروه‌های سیاسی به دنبال داشت.

به گزارش شهربانی آبادان، در ساعت ۱:۳۵ دقیقه بامداد امروز، مأموران سپاه پاسداران به اتفاق حجت‌الاسلام طباطبایی، حاکم شرع استان خوزستان و معاون سیاسی استانداری، به اداره دارایی مراجعه و متحصنین فاجعه سینما رکس را بدون درگیری شدید از محل خارج کردند. حفاظت اداره مزبور فعلاً به وسیله مأموران سپاه پاسداران و شهربانی آبادان تأمین می‌شود.^(۵۱)

در این باره، حسن تیزمغز، دادیار دادرسی انقلاب اسلامی آبادان، در مورد علت اخراج متحصنین از محل تحصنشان گفت: «روز جمعه حجت‌الاسلام جمی در نماز جمعه ضمن اعتراض به هرگونه تحصن و راه‌پیمایی باتوجه به این مسئله که تحصن بازماندگان شهدای

سینما رکس در اداره دارایی کار این اداره را مختل کرده است، خواستار خروج این گروه از محل تحصنشان شد. در همان شب نیز از طریق صداوسیما جمهوری اسلامی مرکز آبادان اطلاعیه‌ای که از سوی فرماندار آبادان* صادر شده بود، پخش شد که پیرو آن از متحصنین در محل دارایی خواسته شده بود اداره مزبور را ترک کنند. حدود ساعت ۱۲ شب شنبه بود که من و طباطبایی حاکم شرع دادگاه‌های انقلاب خوزستان به محل اداره دارایی رفتیم و به متحصنین گفتیم که قصد مذاکره با آنها را داریم؛ اما آنها به ما پرخاش کردند و یکی از پاسداران را که برای گشودن در اداره وارد محل شده بود مورد ضرب و شتم قرار دادند و ما به ناچار متحصنین را از محل تحصن خود بیرون برده و با اتوبوس به قسمت دیگر شهر انتقال داده و آنجا رها کردیم. دادیار دادسرای انقلاب آبادان همچنین افزود: «متأسفانه عده‌ای افراد ضدانقلاب و افراد گروه‌های سیاسی در بین متحصنین نفوذ کرده بودند که مانع از مذاکره آنها با ما می‌شدند.»^(۵۲)

اما اخراج متحصنان، پایان ماجرا نبود، در ساعت ۹ صبح، عده‌ای حدود ۳۰۰ نفر در اعتراض به اقدام سپاه پاسداران، در جلو اداره دارایی اجتماع کرده و به طور نشسته دست به تحصن زدند و با دادن شعارهایی، عمل سپاه را محکوم کردند.^(۵۳) ساعتی بعد، گروهی به طرفداری و گروهی دیگر در مخالفت با متحصنین به دادن شعار و پرتاب سنگ به سوی یکدیگر پرداختند. این درگیری نیم‌ساعت طول کشید و چند تن نیز زخمی شدند. درگیری با مداخله سپاه پاسداران و شلیک گاز اشک‌آور پایان گرفت.^(۵۴) گزارش شهربانی آبادان حاکی است: «در این جریان مغازه‌های اطراف شهربانی تعطیل و کماکان همان عده در خیابان پراکنده و گه‌گاه شعارهایی می‌دهند.»^(۵۵)

این درگیری‌ها تا غروب امروز همچنان ادامه داشت. شهربانی به استاندار گزارش داد که «از ساعت ۱۹ روز جاری، عده‌ای در حدود ۳ هزار نفر به حمایت از بازماندگان فاجعه سینما رکس در خیابان امیری اجتماع و اقدام به دادن شعار علیه سپاه پاسداران نمودند که با شلیک چند تیر هوایی به وسیله برادران سپاه به خیابان و کوچه‌های اطراف متفرق شدند، ولی اجتماع آنان کماکان ادامه دارد. سپاه پاسداران در منطقه مراقبت می‌نماید و پرسنل شهربانی مراقبت از شهربانی و دارایی را ادامه می‌دهند. در اثر همین درگیری مغازه‌های مرکز شهر به صورت تعطیل درآمده که تا ساعت ۲۰:۳۰ [تظاهرات پراکنده] ادامه دارد.»^(۵۶)

آخرین گزارش امروز شهربانی حاکی است از ساعت ۲۱، جمعیت مزبور به حمایت از بازماندگان فاجعه سینما رکس از خیابان طالقانی و خیابان یک احمدآباد راه‌پیمایی کرده، سرانجام پس از گذشتن از چند خیابان در ساعت ۲۲ درحالی‌که به حدود ۳۰۰۰ نفر بالغ می‌شدند، در میدان سده بدون درگیری و حادثه سوئی پراکنده گردیدند و در حال حاضر وضعیت عادی است.^(۵۷)

* دو ضمیمه دارد؛ مصاحبه فرماندار آبادان درباره علت پایان دادن به تحصن خانواده‌های بازماندگان شهدای سینما رکس آبادان و ضمیمه دوم؛ مصاحبه فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی آبادان درباره پایان دادن به تحصن مزبور.

درحالی که در مرزهای ایران و عراق تشنج و ناامنی روز به روز افزایش می‌یابد و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در غرب و جنوب غربی کشور، عملاً درحالت فوق‌العاده به سر می‌برند، در داخل نیز گرفتاری‌های عدیده‌ای بر اثر برخورد هواداران و مخالفان گروه‌های سیاسی وجود دارد که بر بی‌ثباتی کشور می‌افزاید.

شامگاه امروز مصادف با شب ۲۱ رمضان، در مراسم احیائی که در محل دانشگاه امام صادق^(ع) برگزار شد، هنگام سخنرانی جواد منصوری درباره موضع‌گیری گروه‌های سیاسی از جمله سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، توسط هواداران این سازمان، مجلس به اخلال کشیده شد. به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی، بیش از ۱۰۰ نفر که در جلو جمعیت نشسته بودند به اعتراض برخاسته و با ایجاد همهمه و شعار، مجلس سخنرانی را به هم زدند. این وضع موجب اعتراض سایر شرکت‌کنندگان در اجتماع شده و دامنه درگیری به خیابان نیز کشیده شد. بلافاصله پاسداران برای برقراری نظم به آن منطقه اعزام شده و از گسترش درگیری و اخلال جلوگیری کردند. در همین رابطه چند نفر بازداشت شده‌اند که تحقیقات اولیه نشان می‌دهد از اعضای مجاهدین خلق (منافقین) هستند.^(۵۸)

در این باره سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرکز اطلاعیه‌ای منتشر کرد که در قسمتی از آن آمده است: «درحالی که بهترین عزیزان ما در زیر چکمه "سیا" آمریکا با زبان روزه به سر می‌برند و درحالی که عزیزان ما در مرزهای عراق با عوامل حلقه به‌گوش آمریکا برای حفاظت از اسلام و ایران جان می‌دهند و... درحالی که هزاران نفر از مردم دلباخته در سوگ ابرمرد تاریخ امیرمؤمنان به دعا و نیایش نشسته‌اند... عده‌ای که در لباس اسلام به نام خلق، با خلق مبارزه می‌کنند و علی‌رغم تذکرات مکرر و روشن کردن نقش ضدانقلابی و وابستگی به سازمان به اصطلاح مجاهدین خلق [منافقین] که منافقانه خود را حتی به امام امت مسلمان جلوه داده‌اند، تلاش در برهم زدن مجلس نیایش و احیای شب شهادت امیرمؤمنان می‌کنند. ...»

در بخش دیگری از این اطلاعیه آمده است:

«دیشب هنگامی که مجلس نیایش و سخنرانی در بررسی و پیگیری بیانات امام منعقد گردیده بود، چون مسئولان انتظامات عناصر مشکوکی را مشاهده کردند، از قبل از شروع برنامه متذکر شدند تا در صورت بروز حرکت غیرعادی برادران و خواهران شرکت‌کننده به هوش باشند... ولی عناصر معلوم الحال بعد از گذشتن مدت کمی از سخنرانی به بهانه اعتراض به سخنران بنای شلوغ کاری را گذاشتند که به وسیله نیروهای انتظامی شناسایی شده و پس از درگیری بسیار مختصری بازداشت شدند. از بازداشت‌شدگان ۲ عدد چاقو و یک عدد پنجه بکس گرفته شد.»^(۵۹)

در این حال، اطلاعیه روابط عمومی دادستانی کل انقلاب اسلامی مرکز نشان می‌دهد که اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، علاوه بر ایجاد درگیری و تشنج، دست به اعمال دیگری نیز

می‌زنند که بازهم درجهت تشدید وضعیت بی‌ثباتی در کشور است. در این اطلاعیه آمده است: «صبح شنبه، محاکمه آقای سعید متحدین عضو سازمان مجاهدین خلق [منافقین] به اتهام سرقت مسلحانه، در دادگاه انقلاب اسلامی مرکز آغاز گردید. متهم به قصد سرقت از جواهرفروشی واقع در خیابان نادری، وارد شده و پس از تهدید با سلاح کمری درصدد ربودن جواهرات مغازه برمی‌آید که صاحب مغازه پس از مشاهده این وضع دادوفریاد کشیده و کارگران وی که در زیرزمین مغازه مشغول کار بودند به کمک وی شتافته و با شلیک ۲ تیر وی را مجروح و خلع سلاح و تحویل افراد انتظامی داده‌اند. نامبرده در دادگاه مدعی شده است که وی قصد داشته با جواهرات و پول‌های مسروقه به خانواده‌های فقیر جنوب تهران کمک کند.»^(۶۰)

۱۳۴

وقوع برخی رویدادها که بعضاً در ارتباط با کودتای نافرجام گذشته یا حوادثی از این دست، مشکوک به نظر می‌آیند، مسئولان سیاسی - انتظامی کشور را بر آن داشته است تا دست به اجرای برخی اقدامات تأمینی و حفاظتی بزنند؛ از جمله برای مقابله با تحرکات عوامل مخالف نظام جمهوری اسلامی در سراسر کشور، به‌ویژه به منظور کشف شبکه‌های باقیمانده از عوامل فراری کودتای اخیر، تصمیم به تشکیل کمیته‌های اطلاعاتی در استان‌های مختلف گرفته‌اند. در قسمتی از بخشنامه خیلی محرمانه‌ای که شهربانی کل کشور به رؤسای شهربانی‌های مراکز استان‌ها ارسال داشته، آمده است: «... بر مبنای تصمیمات متخذه در وزارت کشور قرار است در استانداری‌های هر استان کمیته‌های اطلاعاتی ویژه‌ای تشکیل گردد که این کمیته‌ها ضمن تلاش در جهت جمع‌آوری اخبار مهم استان، وظایفش تبادل اطلاعات منطقه‌ای و تجزیه و تحلیل منطقه استحقاقی از دیدگاه‌های مختلف سیاسی، نظامی، اطلاعاتی و بررسی بحران‌ها و تهدیدات منطقه و علل گسترش بحران و مآلاً مبارزه و خنثی کردن تهدیدات و ترسیم تصویری از رویدادهای منطقه با ذکر راهکارهای اصولی جهت استانداران و همچنین ارسال گزارشات به مراکز اطلاعاتی کشور خواهد بود.»^(۶۱)

در همین حال، واحد عملیات سپاه تهران در تلفنگرامی به مرکز فرماندهی، درباره وضعیت پوشش هوایی مرکز صداوسیما کشور ابراز نگرانی و درخواست پدافند ضد هوایی کرده است: «نظر به اینکه مرکز رادیو تلویزیون (جام جم) فاقد توپ ضد هوایی می‌باشد، لذا لازم است هرچه سریع‌تر نسبت به نصب توپ ضد هوایی در محوطه آن سازمان اقدام مقتضی به عمل آید...»^(۶۲)

از سوی دیگر، یک مورد مشکوک از شهرستان بیرجند این‌طور گزارش شده است: «خبر واصله از سپاه مشهد، در ساعت ۰۳:۱۰ امروز یک فروند هواپیمای نظیر اف ۵ از شمال به طرف جنوب شهر بیرجند با سرعت زیاد در پرواز بوده، به طوری که مشخص نشده مسیر هواپیما کجاست و بلافاصله از دید محو شد. در ضمن تماسی که با نیروی هوایی مشهد گرفته شد افسر نگهبان اظهار داشتند با بررسی پیرامون مسئله، هیچ‌گونه پروازی در منطقه نداشته‌ایم.»^(۶۳)

۱۳۵

بنی صدر امروز بازهم به مخالفان خود حمله کرد و آن دسته از نمایندگان مجلس شورای اسلامی را که در مجلس دم از مخالفت با وی می‌زنند مستکبر نامید؛ اعلام مخالفتی که به تظاهرات عده‌ای به طرفداری از وی انجامید. وی که در مدرسه عالی شهید مطهری در اجتماع مردم تهران سخنرانی می‌کرد، ضمن انتقاد شدید از اقدام اخیر رژیم اشغالگر قدس مبنی بر تعیین بیت‌المقدس به عنوان پایتخت این کشور، در بخش دیگری از سخنان خود با یادآوری این مطلب که «امروز کسانی که خود را قیم افراد مستضعف می‌دانند مستکبر هستند و این دسته از مستکبران یکی از موانع و مشکلات پیروزی کامل مستضعفان ایران هستند»، گفت: «اگر کسانی باشند به عنوان نماینده مخالف رئیس‌جمهور، حق آنهاست. من هیچ‌گونه مخالفتی ندارم، حق هرکس است که موافق باشد یا مخالف، اما تا آنجایی که من بتوانم برای موافق کردن مستکبران، باج نمی‌دهم. اما حرف من این است که اگر کسی آمد و خود را داوطلب نمایندگی مردم کرد باید به مردم بگوید که وقتی به مجلس رفت چه خواهد کرد تا مردم از روی آگاهی رأی بدهند. آنها هم که از مردم رأی گرفته‌اند می‌بایست همان موقع به مردم می‌گفتند که به مجلس می‌روند برای مخالفت با رئیس‌جمهوری. بنابراین وقتی نگفته‌اند و در آنجا دم از مخالفت می‌زنند درواقع مستکبرانی هستند که خود را بیشتر از دیگران قیم مستضعفان می‌دانند.»^(۶۴)

این سخنرانی که به دعوت انجمن اسلامی صنف بافنده ترتیب یافته بود، حاشیه‌هایی نیز داشت؛ صحنه‌هایی که نمایانگر کشانده شدن اختلافات دو جناح رقیب به میان خیابان‌ها و مجامع است. بنا به گزارش خبرگزاری پارس: «مردمی که در محوطه باغ و خیابان‌های اطراف اجتماع کرده بودند با دادن شعارهایی چون: "بنی صدر بنی صدر حمایت می‌کنیم؛ نخست‌وزیر ایران منتخب بنی صدر"، ابراز احساسات می‌کردند.» بنا به همین گزارش، «مردم در پایان سخنرانی رئیس‌جمهوری، درحالی که شعارهای بالا را می‌دادند در طول خیابان جمهوری به راه‌پیمایی پرداختند.»^(۶۵)

۱۳۶

باوجود نوساناتی که در روند درگیری سیاسی کنونی بین ایران و آمریکا روی می‌دهد، چشم‌انداز روشنی، حتی در میان‌مدت، برای آن متصور نیست. دراین میان، موضوع دستگیری، ضرب‌وشتم و بازداشت دانشجویان ایرانی در تظاهرات روز یکشنبه گذشته و اعتصاب غذای گروهی دیگر از آنان در مقابل کاخ سفید در اعتراض به رفتار پلیس آمریکا، همچنان بازتاب وسیعی دارد. در اطلاعیه "ستاد خبری مبارزات انجمن‌های اسلامی دانشجویان خارج از کشور"، چنین آمده است: «هفتمین روز اعتصاب غذای خواهران و برادران انجمن‌های اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا با استقبال بی‌سابقه‌ای نسبت به روزهای قبل پشت سر گذاشته شد و توریست‌هایی که از نقاط مختلف آمریکا در این روز تعطیل برای بازدید از کاخ سفید به این محل آمده بودند آن‌چنان

اجتماعی را موجب شده بودند که حتی پیاده‌روهای مقابل کاخ سفید نیز راه‌بندان شده بود.^(۶۶) وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران امروز اطلاعیه‌ای بدین شرح صادر کرد: «روز گذشته، نماینده ایران در سازمان ملل متحد راجع به رفتار خشونت‌آمیز پلیس آمریکا با دانشجویان ایرانی که در حال حاضر در اعتصاب غذا هستند با معاون اجرایی کورت والدهایم دبیرکل سازمان ملل متحد، [مطالبی را] مطرح کرد و اظهار داشت آمریکا علناً مرتکب عمل غیرقانونی و رفتار وحشیانه خلاف اصول ابتدایی حقوق بشر با دانشجویان ایرانی می‌شود و مقامات مسئول آمریکا نیز چشم خود را در برابر این اعمال می‌بندد. نماینده ایران رسماً از معاون اجرایی دبیرکل خواست که برای جلوگیری از ادامه این وضع اقدام فوری به عمل آورد. در نتیجه این مذاکرات، معاون اجرایی دبیرکل قول داد که مطالب را تلگرافی به اطلاع دبیرکل سازمان ملل متحد که در حال حاضر برای دیدار از کشورهای آسیای جنوب شرقی، نیویورک را ترک کرده است برساند و خود وی نیز از طریق نمایندگان دائم ایالات متحده در سازمان ملل اقدامات لازم را به عمل آورد.»^(۶۷)

همچنین، سخنگوی وزارت امور خارجه امروز گفت: «به‌منظور رسیدگی و هماهنگی درباره مسائل دانشجویان زندانی ایرانی در آمریکا طبق درخواست نماینده دفتر حفاظت منافع ایران در واشنگتن مقیم سفارت الجزایر، جلسه‌ای با حضور چند تن از وکلای حقوقی و نفر دوم سفارت الجزایر در محل دفتر حفاظت منافع ایران در آمریکا تشکیل شد و پس از مذاکرات لازم تصمیم گرفته شد از عده‌ای از پزشکان ایرانی مسلمان و متعهد دعوت شود که در زندان از دانشجویان دیدن کنند. این دیدار توسط چند پزشک ایرانی انجام شد و بیش از چهار ساعت به طول انجامید. گزارشی که پزشکان ایرانی به دفتر نمایندگی ایران داده‌اند نشان می‌دهد که حال جسمی اکثریت دانشجویان بد و دچار حالت تهوع، سرگیجه و لرزش اندام و خشک شدن پوست می‌باشند، لیکن روحیه دانشجویان قوی توصیف شده است. طبق گزارش پزشکان، رفتار مسئولان زندان با دانشجویان به شکل وحشتناکی تنفرآمیز می‌باشد. ...» سخنگوی وزارت خارجه افزود: «پس از این گزارش، نماینده ایران از وکلا می‌خواهد که از دادگاه فدرال واشنگتن اجازه مرخص شدن کسانی که به‌حالت مریضی سخت افتاده‌اند و انتقال آنان به بیمارستان گرفته شود. نماینده الجزایر به همراهی وکیل نمایندگی دفتر ایران با برادران و خواهران دانشجو ملاقات کردند و یک بار دیگر پشتیبانی دفتر حفاظت منافع ایران را به آنان اعلام داشتند.»

سخنگوی وزارت خارجه اضافه کرد: «بنا به درخواست نماینده ایران، گزارش بدرفتاری و شکنجه دانشجویان توسط مسئولین زندان از طریق نفر دوم سفارت الجزایر و وکیل دفتر حفاظت منافع ایران به وزارت خارجه آمریکا تسلیم شده و مذاکراتی در جریان است که به‌نحوی آزادی بی‌قید و شرط برادران و خواهران هرچه زودتر عملی گردد.»^(۶۸)

از سوی دیگر، کار به اخراج گروهی برخی دانشجویان دستگیرشده نیز کشیده شده است. بنابر گزارش امروز رادیو صدای آمریکا: «اداره مهاجرت امریکا اقداماتی را در جهت اخراج گروهی از ایرانیان طرفدار [آیت‌الله] خمینی آغاز کرده است. ... به گزارش خبرنگار ما از واشنگتن، ۱۹۰ نفر ایرانی که هفته پیش بازداشت شده‌اند در صورتی که مدرکی دال بر معتبر بودن روایید اقامت خود در امریکا به مقامات اداره مهاجرت ارائه نکنند با خطر اخراج از امریکا روبه‌رو خواهند شد. ... و اما پنجشنبه‌شب، یک گروه ۲۰ نفری از زنانی که در بازداشت به سر می‌برند توسط مقامات انتظامی به اداره مهاجرت امریکا تحویل شده‌اند. ... دیروز نیز سایر بازداشت‌شدگان که عده آنها به ۱۷۰ تن بالغ می‌گردد، به مقامات اداره مهاجرت امریکا تحویل شدند. یکی از مقامات اداره مهاجرت در این باره گفت: این برای امریکا جای بسی خوشبختی است که به ایرانیان بازداشت‌شده‌ای که قصد بازگشت به ایران را دارند اجازه چنین کاری را بدهد، درحالی‌که افراطیون اشغالگر سفارت امریکا در تهران همچنان دیپلمات‌های امریکایی را در بند اسارت خود دارند و به آنان اجازه بازگشت به وطنشان را نمی‌دهند.»^(۶۹)

این رادیو در گزارش دیگری در اخبار شامگاهی خود گفت: «... طبق تقاضای وزارت امور خارجه امریکا، پلیس واشنگتن اتهام خود را از دانشجویان ایرانی پس گرفته و آنان را در اختیار اداره مهاجرت امریکا گذاشته است. وزارت امور خارجه امریکا نگران آن است که این حادثه ممکن است احتمالاً در وضع گروگان‌های امریکایی در ایران تأثیر داشته باشد. ...»^(۷۰)

رادیو لندن نیز درباره موضع‌گیری تبلیغاتی ایران گفت: «دستگیری در حدود ۱۷۰ نفر دانشجوی ایرانی در امریکا به دنبال تظاهرات آنان در واشنگتن سروصدای زیادی در تهران برپا کرده است. رادیو تهران پلیس امریکا را فاشیست نامیده و دائماً آن را به خشونت و وحشیگری متهم می‌سازد. رادیو ایران اکنون می‌گوید که یکی از مأموران بازجویی امریکا سابقاً عضو ساواک بوده است. دانشجویان تندرویی که گروگان‌های امریکایی را تحت بازداشت دارند درخواست کردند تا تظاهراتی به‌نشانه همبستگی با دانشجویان ایرانی در برابر سفارت امریکا برگزار گردد. و از نمایندگان مجلس نیز تقاضا شده است تا از سازش با شیطان بزرگ اجتناب نمایند.»^(۷۱)

۱۳۷

موضوع روابط ایران و شوروی که این روزها به سردی گراییده، یکی از محورهای گفت‌وگوی سفیر ایران در مسکو در ملاقات امروزش با ابوالحسن بنی‌صدر در تهران بوده است.

محمد مکرری در پایان این ملاقات در گفت‌وگویی با خبرگزاری پارس گفت: «در این ملاقات در مورد روابط دو کشور ایران و شوروی و همچنین مسئله افغانستان مذاکره شد.» وی

افزود: «ما در مواضع انقلابی خودمان مستحکم هستیم و یک سانتی متر هم عقب نمی‌رویم، ولی روابط دوستانه را هم حفظ می‌کنیم. ... روابط ما با شوروی خوب است، ولی روابط خوب ما دلیل بر این نیست که ما در مواضع خودمان مستحکم نباشیم.» آقای مکرری افزود: «در این ملاقات همچنین درمورد اسلحه‌ای که شوروی به عراقی‌ها می‌دهند - که مرزهای ما بمباران شود - بحث کردیم و من نمی‌توانم در یک کشوری که ادعای دوستی با ایران می‌کند سفیر باشم و شاهد بمباران مرزهای کشورم باشم.» وی در پاسخ این سؤال که شما برای جلوگیری از این کار چه اقدام‌هایی انجام داده‌اید، گفت: «اقداماتی انجام داده و می‌دهم و تا آنجا که می‌توانم سعی می‌کنیم تا صدور اسلحه از شوروی به عراق متوقف شود.» آقای مکرری در پاسخ به این پرسش که آیا شما در این مدت برای جلوگیری از تجاوز شوروی به افغانستان اقداماتی انجام داده‌اید، گفت: «من مرتب درحال مذاکره و اقداماتی هستم و حالا هم که به ایران آمده‌ام به این علت است که قرار شد سفرای کشورهایی که در المپیک شرکت نمی‌کنند از مسکو خارج شوند. و این عمل نه به‌عنوان اعتراض، بلکه یک ژست سیاسی است.» وی افزود:

«ما روابط حسنه را با شوروی حفظ می‌کنیم و سعی می‌کنیم روابط اقتصادی و مبادلات اقتصادی و بازرگانی به‌موجب پروتکلی که اخیراً امضا شد، گسترش یابد؛ ولیکن باید دنیا و شوروی بفهمند که موضع ما واقعاً یک موضع نه شرقی و نه غربی است و ما اگر با امریکا مبارزه می‌کنیم، آنها این مطلب را هیچ‌وقت به مغز خودشان راه ندهند که ما یک روزی ممکن است به دامان شوروی بیفتیم. و اگر هم ما در بعضی مطالب با شوروی توافقی نداریم برای خوشایند امریکا نیست. اگر در صدور گاز به موافقت نرسیدیم این دلیل سوء روابط ما نیست و ما چون استقلال داریم در بعضی مواردی که به نفع ما است و منافع ما حفظ شود موافقت می‌کنیم و مخالف قراردادهایی که به نفع ما نیست، می‌باشیم.»^(۷۲)

۱۳۸

نبردهای ۴۸ ساعت گذشته در مناطق کردنشین و نیز اعدام‌های اخیر کودتاچیان در ایران، در میان برخی محافل خبری؛ به‌ویژه رادیو صدای امریکا بازتاب وسیعی داشته است. لحن این رادیو و نیز خبرهایی که از کردهای مسلح مخالف بیان می‌کند، حائز اهمیت ویژه است. این رادیو در گزارشی از خبرنگار خود چنین می‌گوید:

«در تازه‌ترین برخوردهای قوای دولتی و مبارزان کرد، حداقل ۲۰ نفر کشته و ۴۰ نفر زخمی شده‌اند و براساس گزارش‌هایی که ازطرف منابع کردها منتشر شده است، مبارزان کرد یک کاروان مهمات را در مریوان در نزدیکی مرز عراق مورد حمله قرار داده‌اند. کاروان مهمات

متشکل از ۳۰ کامیون عازم سنج، مرز [مرکز] استان کردستان بوده است. در صفحات شمالی، نبردهایی در حدود اشنویه - که ظرف دو روز گذشته تحت حکومت نظامی درآمده است - گزارش شده است. منع عبور و مرور شبانه پس از کشته شدن ۱۳ پاسدار به دست مبارزان حزب دمکرات کردستان اعلام گردیده است.

منابع کردها می گویند حزب دمکرات کردستان مشغول بسیج نیرویی عظیم در مقر قاسملو در نزدیکی اشنویه است که صحنه زدوخوردهای شدید چند ماه گذشته بوده است. همین منابع معتقدند که هدف برقراری حکومت نظامی ممانعت از اعزام مبارزان حزب دمکرات کردستان در منطقه بوده است. در حالی که ناآرامی در منطقه شمالی کردستان رو به افزایش است، گزارش می رسد در جنوب کردستان زدوخوردهای شدید میان نیروهای عراق و قوای رژیم ایران نیز رو به فزونی است.

رادیو دولتی ایران ادعا دارد که شواهد موجود حاکی از بسیج بزرگ نیروهای زرهی عراق در امتداد مرزها است. در عرض ۴۸ ساعت گذشته، مناطق مرزی مرکز تحت آتش توپخانه عراقی ها قرار گرفته است. رادیو ایران می گوید که ۴ سرباز ایرانی کشته شده اند و پالایشگاه نفت شاه [نفت شهر] در کرمانشاه در شعله های آتش در حال سوختن است.^(۷۳)

۱۳۹

رادیو لندن امروز به مناسبت مرگ شاه در هفته گذشته، و اشاره به دعاوی ایران درباره ثروت وی، ضمن مروری کوتاه بر روند تیرگی روابط ایران و آمریکا، به تفسیر وضعیت کنونی این مناسبات پرداخته است.

این رادیو می گوید: «تیرگی مناسبات ایران و آمریکا بعد از انقلاب ایران، موقعی به اوج خود رسید که ایرانی ها به عنوان تحت فشار گذاشتن آمریکا برای استرداد شاه مخلوع دیپلمات های آمریکایی را به گروگان گرفتند. با اینکه تقریباً مسلم بود که شاه به ایران تحویل داده نخواهد شد، این اقدام باعث شد که شاه از کشوری به کشور دیگر پناهنده شود و بالاخره هفته گذشته در بیمارستانی در مصر مرد. بعضی از ناظران به خصوص خود آمریکایی ها تصور می کردند که مرگ شاه ممکن است تغییراتی را در روابط این کشور با ایران باعث شود. گو اینکه ایرانی ها بلافاصله پس از مرگ شاه اعلام کردند که این پیشامد تغییری در سیاست های جاری ایران نسبت به آمریکا و به خصوص وضع گروگان ها نخواهد داد. در عرض هفته گذشته، مقامات آمریکایی مشغول جمع بندی روابط بین دو کشور و تغییرات احتمالی در آن بودند. جیم آندرسون این اشتغال فکری آمریکایی ها را چنین بررسی می کند: "در مرحله اول، وزارت خارجه آمریکا گفت مرگ شاه در جریان بحران گروگان ها تأثیری نخواهد داشت، چون هیچ گاه

امکان آن وجود نداشت که امریکا او را به مقامات ایران تحویل دهد. حال که تجزیه و تحلیل این مسئله تا اندازه‌ای تغییر کرده است و عقیده عمومی بر آن است که مرگ او حداقل عامل احساسات را از بین برده است و برای تندروهای اشغال‌کننده سفارت امریکا در تهران آسان‌تر خواهد بود که پیروزی خود را اعلام کنند و حداقل آزادی گروگان‌ها را مورد مطالعه قرار دهند. به هر جهت، تندروهای ایرانی علناً خود را به دو درخواست دیگر وابسته کرده‌اند: استرداد ثروت‌های شاه و عذرخواهی از طرف ایالات متحده امریکا. باید گفته شود که امکان عملی شدن هیچ‌یک از این دو درخواست وجود ندارد. احتمالاً در دنیا احدی نمی‌داند و این شامل بیوه او نیز می‌شود که شاه چه مقدار از ایران خارج کرد و چه مقدار به جا گذاشت. در اظهاریه نهایی او رقم ۵۰ میلیون دلار ذکر شده است، ولی انقلابیون ایران رقمی را ادعا می‌کنند که می‌تواند ۶۰ برابر این مبلغ باشد؛ یعنی حدود ۳۰ میلیارد دلار. تاکنون یک ادعای نامرئوس توسط یک گروه حقوق‌دان که وکالت ایران را به عهده گرفته‌اند به دادگاه ایالتی نیویورک تسلیم شده است. وزارت خارجه امریکا می‌گوید از هر اقدام قانونی برای استرداد ثروت شاه جلوگیری نخواهد کرد، ولی این اقدامات احتمالاً سال‌ها به طول خواهد انجامید.^(۷۴)

رادیو لندن سپس درباره واکنش امریکا به درخواست دوم ایران می‌گوید: «وزارت خارجه امریکا موضوع عذرخواهی علنی را رد کرده است، ولی تشکیل یک کمیسیون تحقیق بین‌المللی برای بررسی تاریخچه دخالت امریکا در ایران مورد موافقت آنها قرار گرفت. این ترتیبات هنگامی که دانشجویان تندرو تعهد خود را در اجازه دادن به کمیسیون تحقیق برای دیدار گروگان‌ها و یا قراردادن گروگان‌ها در حیطه اختیار دولت ایران برآورده نکرد، منتفی شد و اکنون عامل دیگری وارد معرکه شده است. در حدود دویست دانشجوی طرفدار آیت‌الله خمینی در پی تظاهرات تعطیلات آخر هفته و درگیری‌هایی با ایرانیان ضد [آیت‌الله] خمینی دستگیر شدند. آنها مدعی هستند که افراد پلیس واشنگتن با آنها بدرفتاری کرده‌اند و بعضی از آنها از افشای هویت خود خودداری می‌کنند. این عده را پلیس به اداره مهاجرت تحویل داده است و یقیناً این، اولین قدم برای اخراج آنها از امریکا است. ...»^(۷۴)

موضوع افزایش و تشدید حضور ناوگان‌های جنگی امریکا در اقیانوس هند و خلیج فارس، این روزها از دیدگاه‌های مختلف بررسی می‌شود. سه دیدگاهی که در پی می‌آید، هریک به‌طور خاصی به بررسی این موضوع پرداخته‌اند که حاوی اطلاعاتی درخور توجه است. رادیو آلبانی که بازتاب‌دهنده مواضع حکومت کمونیستی ضدروسی آلبانی است و در داخل ایران نیز

طرف‌دارانی کوچک اما پرسروصدا دارد، در بخش فارسی خود در تفسیری درباره این موضوع، شوروی را در کنار امریکا قرار داد. در بخشی از گزارش این رادیو آمده است:

«حضور نظامی امپریالیسم امریکا در خلیج فارس بار دیگر تقویت شده است و ناوگان دائمی آنها در این منطقه که شامل ۲۴ کشتی جنگی، ۳۰ ناو هواپیمابر، صدها هواپیما و هزاران تن از دستجات [است]، اخیراً ۵ کشتی جنگی جدید همراه با کشتی هلیکوپتربر گارد ساحل و ۱۸۰۰ تفنگ‌دار دریایی [به آن] افزوده شده است. یک واحد دیگر از ناوگان امریکا که می‌تواند نیاز یک لشکر ۱۲۰۰۰ نفری را برآورده سازد، به پایگاه امریکا در "دیه‌گو گارسیا"ی اقیانوس هند وارد خواهد شد. این تمرکزدهی ابزار نظامی بلافاصله پس از ضرباتی است که از انقلاب ایران متحمل شده‌اند.»

در این گفتار همچنین آمده است: «آب‌های اقیانوس هند در رقابت با امپریالیسم امریکا... همچنین به اشغال یک واحد ناوگان نظامی دریایی ابرقدرت دیگر اتحاد شوروی سوسیال امپریالیستی درآمده است که شامل ۲۵ کشتی جنگی و هزاران سرباز آماده دخالت در جهت منافع توسعه طلبانه مسکو می‌باشد. در آب‌های اقیانوس هند به موازات ناوگان‌های دو ابرقدرت، واحدهای ناوگان‌های انگلیسی، فرانسوی و اخیراً آلمان غربی به گشت‌وگذار مشغول شده‌اند.»^(۷۵)

رادیو مسکو نیز در بخش عربی خود بدون اشاره به حضور ناوگان‌های شوروی، در ضدیت با امریکا و به نحوی با جانب‌داری از کشورهای منطقه خلیج فارس، به این موضوع پرداخت:

«دولت کویت قاطعانه ادعاهای واهی و بی‌اساس واشنگتن تحت‌عنوان "مسئله دفاع از منافع [منابع] نفتی در منطقه خلیج [فارس]" را رد می‌کند و این عنوان و سایر عناوین دیگری را که قبلاً نیز از سوی محافل امپریالیستی و دست‌نشانندگان آنان نظیر "پرکردن خلأ ناشی از عقب‌نشینی بریتانیا" به گوش می‌رسیدند، یک نوع دسیسه برای دخالت در امور داخلی کشورهای منطقه می‌داند.»^(۷۶)

بخش عربی رادیو لندن در پاسخ به این سؤال یکی از شنوندگان که: "نیروی دریایی امریکا در اقیانوس هند در چه سطحی است و هدف از استقرار این نیروها در اقیانوس چیست؟" می‌گوید: «حوادثی که در سال‌های اخیر به وقوع پیوسته عاملی بوده است تا ایالات متحده در مورد میزان و قدرت نظامی خود در منطقه اقیانوس هند تجدیدنظر کند. در جریان بروز جنگ در منطقه شاخ افریقا و درگیری میان دو یمن و نیز وقوع بحران ایران، امریکا بر حجم نیروی کوچک خود در منطقه خاورمیانه افزود و ابتدا تعداد ناوگان خود را از ۳ ناو به ۵ ناو رزمی افزایش داد. این نیرو در منطقه خلیج (فارس) و دریای عرب فعالیت دارد. اضافه‌براین، چند ناو هواپیمابر امریکایی نیز هم‌اکنون در منطقه اقیانوس هند تقسیم شده‌اند. هواپیماهای جنگنده امریکایی نیز از پایگاه "دیه‌گو گارسیا" - که متعلق به انگلستان است - جهت انجام

پروازهای اکتشافی، پروازهای دوره‌ای بر فراز اقیانوس هند انجام می‌دهند. ... بریتانیا سال‌ها خلأ قدرت در این منطقه را پر می‌کرد و زمانی که در اواخر دهه ششم از این منطقه خارج می‌شد ناوگان دو ابر قدرت یعنی آمریکا و شوروی وارد آن شدند.»^(۷۷)

ضمیمه گزارش ۱۲۵: اعتراض رسمی مرزبان جمهوری اسلامی به مرزبان عراق در بصره
متن نامه اعتراض آمیز مرزبان درجه ۱ جمهوری اسلامی ایران در خرمشهر به مرزبان دولت جمهوری عراق در بصره به شرح زیر است:

«پس از درود فراوان، برابر اعلام مقام مربوطه جمهوری اسلامی ایران، در ساعت ۰۴:۴۰ روز ۱۳۵۹/۵/۱۱، یک فروند هواپیمای عراقی که از شرق به طرف شمال غربی درحالی که چراغ‌هایش روشن بوده به فضای جمهوری اسلامی ایران واقع در اروندرکنار تجاوز که با عکس‌العمل مأمورین ایرانی مواجه و به سمت فضای عراق متواری گردیده است. ضمن اعتراض شدید به این گونه عملیات تحریک‌آمیز که مغایر با حسن هم‌جواری است، از همکار گرامی مان خواهشمندیم مراتب را به مقامات مربوطه عراقی منعکس فرموده و تنبیه خلبان خاطی را خواستار که از ادامه این گونه تجاوزات جداً خودداری نمایند و نتیجه را اعلام فرمایند. همراه با شایسته‌ترین دروهای قلبی، مرزبان درجه ۱ جمهوری اسلامی ایران در خرمشهر - سرهنگ ستاد پناهی.»^(۷۸)

ضمیمه اول گزارش ۱۳۲: مصاحبه فرماندار آبادان درباره علت پایان دادن به تحصن خانواده‌های بازماندگان حادثه سینما رکس آبادان

مهندس فریور باتمانقلیچ، فرماندار آبادان، در مصاحبه با خبرنگار روزنامه کیهان گفت: «اولاً در اداره دارایی از نظر مسائل مالی مشکلات زیادی پدید آمده بود و کار اداره دارایی خوابیده بود. ما تلاش کردیم که هرچه زودتر تشکیل دادگاه را که یکی از خواسته‌های متحصنین بود تسریع کنیم تا بازماندگان به خواستشان برسند و این مشکل حل شود. وقتی که دادستان ویژه اعلام نمود که برای شرکت در دادگاه علنی کارت صادر می‌شود و از مردم دعوت کرد که برای شرکت در دادگاه به گرفتن کارت اقدام نمایند، دیگر ضرورتی در ادامه تحصن نبود؛ چون دادگاه در حال تشکیل شدن بود و اینها می‌توانستند هر صحبت و خواسته‌ای که دارند در دادگاه علنی مطرح نمایند. به همین دلیل ما از متحصنین خواستیم به تحصنشان پایان دهند.» فریور باتمانقلیچ در ادامه صحبت‌هایش در پاسخ به این سؤال که فکر نمی‌کنید که "اگر دادگاه تشکیل می‌شد متحصنین خودبه‌خود به تحصنشان پایان می‌دادند؟"، گفت: «این مشکل همیشه وجود دارد، چون یک عده از گروه‌های سیاسی می‌خواستند از این مسئله سوءاستفاده کنند. بنابراین، می‌توانستند حتی بعد از تشکیل دادگاه و اتمام و صدور حکم دادگاه باز هم به تحصن خود ادامه دهند و بگویند این دادگاه و رأی را قبول نداریم. و این کاری بود که به دادگاه صدمه می‌زد و آن را بی‌اعتبار می‌نمود. ... وقتی که قرار است دادگاه علنی تشکیل شود دیگر دلیلی برای ادامه تحصن وجود ندارد.»^(۷۹)

ضمیمه دوم گزارش ۱۳۲: مصاحبه فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی آبادان درباره پرونده فاجعه سینما رکس و پایان تحصن مهدی کیانی در این باره گفت: «بعد از انقلاب به واسطه مشکلات و ناهماهنگی‌ها و شاید سهل‌انگاری‌ها، مسئله سینما رکس با آن جدیتی که انتظار می‌رفت تعقیب نشد، ولی باین همه، افرادی بودند که دنبال پرونده بودند. در اینجا یک مسئله را باید در نظر گرفت و آن مسئله گروه‌هاست. این گروه‌ها چه قبل از انقلاب و چه بعد از انقلاب خواستند استفاده سیاسی از مسئله سینما رکس بکنند و تبلیغات سیاسی را هم به راه می‌انداختند. بعد از

انقلاب باتوجه به ضعف‌های مسئولان و مبهم بودن پرونده سینما رکس، گروه‌ها شروع به استفاده سیاسی از این مسئله کردند. یک سال از [تشکیل] پرونده سینما رکس گذشت و با آن جدیتی که باید، پرونده تعقیب نشد. بعد از یک سال، برخی از خانواده‌ها و نمایندگان آنها قضیه را تعقیب و نزد مقامات رفته بودند تا اینکه دادستان انقلاب چند نفر را چند نوبت، برای جمع‌آوری پرونده به منطقه اعزام کرد؛ ولی هر بار که خواستند دست‌به‌کار شوند، با جو تبلیغاتی این گروه [ها] و اتهاماتی که می‌زدند نهایتاً مجبور می‌شدند کارشان را رها کنند و بروند. الآن دادستان ویژه آقای نقیبی رسیدگی به پرونده را به عهده گرفته‌اند. باتوجه به اینکه این نیروها و طیفشان اساساً مخالف با انقلاب است، حالا می‌خواهند از این مسئله استفاده کنند و اسلام و انقلاب و مسئولین و همه را به بازی گرفته و لوٹ کنند و خود استفاده نمایند. به این صورت که گروه‌ها در ابتدای تحصن، به‌وسیله اطلاعیه و اعلامیه‌ها کم‌کم زمینه را فراهم کردند و امروز کم‌کاری و مشکلاتی را که سر راه رسیدگی پرونده بود با اعلامیه خود به این صورت مطرح کردند که "چه کسانی از رسیدگی به پرونده سینما رکس می‌ترسند؟" یعنی خواستند خودبه‌خود این سؤال را مطرح کنند که "افرادی که از رسیدگی به پرونده می‌ترسند خود در این کار دست دارند." با این صحنه‌سازی‌ها زمینه را آماده کردند؛ تظاهرات می‌کردند، با تشنجی که ایجاد می‌کردند این [تحصن] را به‌صورت یک جریان درآوردند؛ درحالی که در حدود سه ماه پیش که اینها دست به تحصن زدند و خواستار رسیدگی به پرونده سینما رکس بودند و باتوجه به جو تبلیغاتی که به راه انداخته بود [ند] و با درنظرگرفتن این حق که بازماندگان باید عاملان فاجعه را بشناسند، ما سعی کردیم با مسئولین برخورد کنیم که مسئله و تشکیل دادگاه را پیگیری کنند. حدود سه ماه از این قضیه گذشت و این تحصن به‌عنوان یک خواست برای تشکیل دادگاه نبود، بلکه محل تبدیل به یک مقر تبلیغاتی شده بود. تمام امور حقوقی از پرداخت حقوق به کارمندان گرفته تا مالیات شهر همه مربوط به اداره دارایی می‌شد. از طرف دیگر، [اداره دارایی] در مرکز شهر هم واقع شده بود که محلی مناسب برای پخش هرگونه شایعه می‌باشد. ما در این مدت صبر کردیم تا کوچک‌ترین برخوردی پیش نیاید، تا اینکه دادستان ویژه از تهران آمد و مسئله را به‌طور مستقیم دنبال کرد و خواست اینها برآورده شد. و حالا هم دادگاه در شرف تشکیل است. فرماندار از طریق رادیو صحبت کرد، امام‌جمعه در نماز جمعه خواست که به تحصن خود پایان دهند؛ چراکه اینها بازماندگان سینما رکس هستند، به خواست آنها رسیدگی شده و حاکم شرع پیش اینها رفت تا از آنها بخواهد به تحصن خود خاتمه دهند. و چون [هنگام] روز مرکز شهر شلوغ بود و افراد اینها هم دوروبر جمع بودند، خودبه‌خود ایجاد درگیری می‌کرد. این بود که شب را انتخاب کردیم؛ همراه حاکم شرع به دارایی رفتیم، در را به روی ما باز نکردند و گفتند ما صحبتی نداریم. یکی از برادرها از بالای در به داخل رفت و در را باز کرد. آنها شروع به هیاهو و جنجال به‌راه‌انداختن کردند. ما هم به داخل رفتیم و دیدیم که فقط چند تا پسرزن بودند که واقعاً بازمانده هستند و بسیاری از افراد بازمانده نبودند و در یک رابطه سیاسی در آنجا حضور داشتند و بسیاری از افراد آنها شروع به فحاشی و هتاک به انقلاب و به رهبری [کردند] و ما آنها را سوار ماشین کرده و در خیابان‌های محلشان پیاده کردیم و خود در اداره دارایی مستقر شدیم. و فردای آن روز اینها با جمع کردن نفرات خود که از گروه‌های پیکار و فدایی‌ها و هواداران مجاهدین خلق [منافقین] بودند حوالی اداره دارایی جمع شدند. این گروه‌های سیاسی با منتسب‌نمودن این کار [جنایت] به روحانیت و با شعار "دادگاه فرمایشی محکوم است"، قصد دارند که رژیم شاه را تبرئه کنند و انقلابیون را از بین ببرند و با ایجاد جو تفرقه در بین مردم، زمینه کودتا را فراهم نمایند. البته در بین متحصنین در دارایی عده‌ای از خانواده شهدا نیز بودند که ما منکر آنها نمی‌شویم، ولی پشت سر اینها گروه‌های سیاسی را می‌دیدیم که برای تضعیف انقلاب، هر زمان تاکتیک‌های مختلفی را به کار می‌برند و می‌خواستند افراد مورد اعتماد ملت را خراب کنند.^(۸۰)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۵/۱۱

۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱۴، خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری فرانسه از بغداد.
۲. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۸، ۱۳۵۹/۵/۱۳، صص ۴ و ۵، رادیو لندن (عربی)، ساعت ۹:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۱۲.
۳. همان، ص ۲۹، رادیو صدای آمریکا، ۱۳۵۹/۵/۱۲.
۴. پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، جنگ ایران و عراق از نگاه مطبوعات (زمینه‌سازی و آغاز تجاوز)، ج ۱، ص ۲۱۶، ترجمه مهدی رنجبران.
۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱۶، خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری فرانسه از برلن.
۶. سند شماره ۲۵۰۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره مرکزی اطلاعات سپاه به مرکز اطلاعات و بررسی‌های سیاسی غرب کشور، ۱۳۵۹/۵/۱۶.
۷. سند شماره ۲۹۸۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ایلام (فرماندهی هنگ، رکن ۳)، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۸. سند شماره ۳۶۷۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ سوسنگرد به رکن سوم ژاچا برابر گزارش گروهان ژاندارمری بستان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۹. سند شماره ۲۵۰۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۱۰. سند شماره ۴۳۵۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار محترم استان خوزستان برابر گزارش شهربانی آبادان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۱۱. سند شماره ۲۹۷۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نامه مرزبانی درجه ۱ جمهوری اسلامی ایران در خرمشهر به مرزبان دولت جمهوری عراق در بصره، به شماره ۱۳۵۹/۵/۱۴ مورخ ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۱۲. سند شماره ۳۴۸۸۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۲) به مقام محترم استانداری استان خوزستان (معاونت سیاسی، انتظامی)، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۱۳. سند شماره ۲۸۷۲۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ۰۷ - رکن ۲ به ف ۱۹ - ف ۲۱ - ۰۷ - رکن ۲، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۱۴. سند شماره ۳۴۷۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش دفتر استانداری استان خوزستان به معاونت استانداری استان خوزستان به نقل از گزارش هنگ ژاندارمری اهواز، ۱۳۵۹/۵/۱۵.
۱۵. سند شماره ۲۸۳۲۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ قصرشیرین به فرماندهی ناحیه، رکن سوم، ۱۳۵۹/۵/۱۱ و - سند شماره ۵۶۴۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات سپاه کرمانشاهان به اداره مرکزی، ۱۳۵۹/۵/۱۲.
۱۶. سند شماره ۲۸۳۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کرمانشاهان به تهران (ت - ف - ژاچا - رکن ۳ - مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۱۷. سند شماره ۵۶۴۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی)، به سماجا، ۱۳۵۹/۵/۱۱ و - سند شماره ۴۰۹۲۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری مرکز فرماندهی - عملیات، شماره ۶، ص ۲، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۱۸. سند شماره ۲۸۳۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ قصرشیرین به ناحیه ۰۵ - رکن ۳، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۱۹. سند شماره ۵۶۴۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات سپاه کرمانشاهان به اداره مرکزی، ۱۳۵۹/۵/۱۱ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۲، خبرنگار کیهان از قصرشیرین.
۲۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۲، خبرنگار کیهان از قصرشیرین.
۲۱. همان.
۲۲. سند شماره ۳۴۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از وزارت کشور به ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۲۳. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۲، خبرنگار کیهان از قصرشیرین.
۲۴. سند شماره ۳۴۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۲۵. همان و - سند شماره ۴۰۹۲۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری مرکز فرماندهی - عملیات سپاه پاسداران، شماره ۶، ص ۱، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۲۶. سند شماره ۳۴۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۵۹/۵/۱۵.
۲۷. سند شماره ۱۱۴۹۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از حراست کل صنعت نفت به فرماندهی سماجا (اداره دوم)، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۲۸. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص آخر، به نقل از روابط عمومی شهرداری اهواز.
۲۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۳ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص آخر.
۳۰. سند شماره ۴۳۲۷۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد هماهنگی نیروهای انتظامی خرمشهر به استانداری خوزستان (مسئول امور انتظامی)، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۳۱. سند شماره ۴۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار برون‌مرزی استانداری خوزستان، شماره سریال ۲، ص ۲، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ناحیه ژاندارمری خوزستان (رکن ۲)، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۳۲. سند شماره ۳۴۷۷۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد هماهنگی نیروهای انتظامی آبادان به ستاد واحد هماهنگی نیروهای انتظامی استان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۳۳. سند شماره ۳۴۷۷۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از

استاندار آذربایجان غربی.
 ۴۹. هفته‌نامه کار، ارگان سازمان چریک‌های فدایی خلق ایران (اکتبریت)، شماره ۷۰، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۱۸، به نقل از خبرنامه شماره ۳۲، ۱۱ مرداد ۱۳۵۹.
 ۵۰. سند شماره ۳۱۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۵۱. سند شماره ۳۵۹۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استاندار استان خوزستان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۵۲. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱، مصاحبه با خبرنگار کیهان در آبادان.
 ۵۳. سند شماره ۳۵۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استاندار خوزستان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۵۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱.
 ۵۵. سند شماره ۳۵۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
 ۵۶. سند شماره ۳۵۹۴۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استاندار خوزستان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۵۷. سند شماره ۳۵۹۴۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استاندار خوزستان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۵۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۷.
 ۵۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۳؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۶، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
 ۶۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۲؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۴.
 ۶۱. سند شماره ۲۹۴۰۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی جمهوری اسلامی ایران (اداره امور اجتماعی) به رؤسای شهربانی‌های مراکز استان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۶۲. سند شماره ۳۸۹۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه تهران (عملیات) به مرکز فرماندهی، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۶۳. سند شماره ۳۸۸۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مشهد به اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۱؛ و - سند شماره ۴۰۹۲۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری مرکز فرماندهی - عملیات سپاه مرکز، شماره ۶، ص ۱، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۶۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱۴، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
 ۶۵. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۸، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱، از تهران، ۱۳۵۹/۵/۱۳.

واحد هماهنگی نیروهای انتظامی آبادان به ستاد واحد هماهنگی نیروهای انتظامی استان خوزستان، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۳۴. سند شماره ۲۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (پیرانشهر)، ص ۳۵، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نهجا، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۳۵. سند شماره ۱۱۴۸۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به ستاد غرب، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۳۶. سند شماره ۵۶۴۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات غرب کشور به اداره مرکزی، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۳۷. سند شماره ۱۱۴۹۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (کامیاران)، ص ۶۰، از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی کردستان به لشکر ۲۸ (رکن ۲)، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
 ۳۸. سند شماره ۵۶۴۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۱۶، از مرکز اطلاعات غرب کشور به اداره مرکزی، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۳۹. سند شماره ۵۶۴۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۲۰، از مرکز اطلاعات غرب کشور به اداره مرکزی، ۱۳۵۹/۵/۱۳.
 ۴۰. سند شماره ۴۳۴۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (پاوه)، ص ۲۱۶، از سماجا ۲ (ح - ۴) به ت - ف - زاجا (رکن ۲)، ۱۳۵۹/۶/۶، برابر گزارش نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۴۱. سند شماره ۵۶۴۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات غرب کشور به اداره مرکزی، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۴۲. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱۱، به نقل از خبرگزاری پارس از همدان.
 ۴۳. سند شماره ۵۶۴۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (سلماس)، ص ۱۵۸، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مد اطلاعات)، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۴۴. سند شماره ۴۲۵۶۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (سلماس)، ص ۱۵۹، گزارش تلفنی فرمانده سپاه سلماس به سپاه ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۲.
 ۴۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۵، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه.
 ۴۶. سند شماره ۵۶۴۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۵۳، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مد اطلاعات)، ۱۳۵۹/۵/۱۱؛ و - سند شماره ۴۰۹۲۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری مرکز فرماندهی - عملیات سپاه، شماره ۶، ص ۲، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
 ۴۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۳.
 ۴۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۵، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه، به نقل از مهندس طاهری

۶۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱۲، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
۶۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱۲.
۶۸. همان، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
۶۹. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۷، ۱۳۵۹/۵/۱۲، ص ۹، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۱۳۵۹/۵/۱۱، ۷.
۷۰. همان، ص ۸، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۱۳۵۹/۵/۱۱، ۲۱:۳۰.
۷۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۲۰، به نقل از رادیو لندن.
۷۲. همان، ص ۷، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
۷۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۷، ۱۳۵۹/۵/۱۲، صص ۱۱ و ۱۲، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۷، ۱۳۵۹/۵/۱۱؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۸، ۱۳۵۹/۵/۱۳، ص ۱۵، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۷، ۱۳۵۹/۵/۱۲، بخشی از
- همین گزارش را تکرار کرده است.
۷۴. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۸، ۱۳۵۹/۵/۱۳، صص ۴ و ۵، رادیو لندن (فارسی)، ساعت ۱۳۵۹/۵/۱۱، ۲۰:۴۵.
۷۵. همان، صص ۲۱ و ۲۲، رادیو صدای آلبانی، ساعت ۸:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۱۲.
۷۶. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۷، ۱۳۵۹/۵/۱۲، صص ۶ و ۷، رادیو مسکو (عربی)، ساعت ۱۳۵۹/۵/۱۱، ۲۰.
۷۷. همان، صص ۵ و ۶، رادیو لندن (عربی)، ساعت ۸:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۱۱.
۷۸. سند شماره ۲۹۷۷۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۷۹. روزنامه کیهان ۱۳۵۹/۶/۹، ص ۶.
۸۰. همان.